

Anna Stach-Siegieńczuk

Biblioteka Politechniki Wrocławskiej

anna.stach-siegienczuk@pwr.edu.pl

Sprawozdanie ze szkolenia Erasmus+ w Bibliotece Uniwersyteckiej we Florencji

Słowa kluczowe: Biblioteka Uniwersytecka we Florencji, Library of University of Florence, Erasmus+

[Uniwersytet we Florencji](#)¹ to jedna z najstarszych i najbardziej prestiżowych włoskich uczelni. Jej początki sięgają Studium Generale (nazwa nadawana w średniowieczu niektórym szkołom o randze międzynarodowej) założonego przez Republikę Florencką w roku 1321. Obecnie w jej skład wchodzi 21 wydziałów (m.in. Architektury, Ekonomii, Matematyki, Biologii, Psychologii i Nauk o Zdrowiu). Liczba studentów w roku akademickim 2022/2023 wyniosła około 61 tys., w tym ponad 5 tys. zagranicznych.

W dniach 8–12 maja 2023 r. odbyło się szkolenie w ramach programu Erasmus+ Staff Week, przeznaczone dla grupy bibliotekarzy z kilku krajów. Organizatorem spotkania była [Biblioteka Uniwersytecka we Florencji](#) (Library of University of Florence). Oprócz przedstawicieli Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w spotkaniu wzięły udział dwie bibliotekarki z Panteion University, dwie z University of Macedonia oraz dwie z Instanbul Bilgi University.

Biblioteka pełni ważną rolę w strukturach uczelni, ponieważ wspiera jej działalność badawczą i dydaktyczną. Zbiory książnicy są podzielone ze względu na dziedziny wiedzy. W skład całego kompleksu bibliotecznego wchodzi 14 placówek.

Biblioteka Biomedyczna (Biomedical Library) powstała w 1999 r. w wyniku połączenia bibliotek dwóch wydziałów (Medycyny i Farmacji). Znajduje się na terenie szpitala Careggi. Placówka oferuje swoje usługi społeczności akademickiej Uniwersytetu we Florencji, ale z jej zasobów może skorzystać również personel Szpitala Careggi i Szpitala Uniwersyteckiego Meyer. W zbiorach, oprócz współczesnych prac poświęconych naukom medycznym, dostępne są kolekcje przekazane przez m.in. filozofa i historyka Scipione Ammirato, matematyka i fizyka Vincenzo Viviani. W księgozbiornie znajduje się również ok. 300 tomów wydanych między XVI a XIX w. Wśród cenniejszych egzemplarzy Biblioteka posiada pierwsze wydania pisma medycznego „Miscellanea Medico-physica” z roku 1572.

Książnice wchodzące w skład Biblioteki Nauk Ścisłych (Sciences Library) są rozmieszczone w ramach poszczególnych Wydziałów: Antropologii, Botaniki, Geomineralogii, Matematyki (Sciences Library: Anthropology, Botany, Geomineralogy, Mathematics), a ich lokalizacja często znajduje się w zabytkowych budynkach, np. budynek Biblioteki Antropologii mieści się w Palazzo Nonfinito,

---

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 10.08.2023 r.

które zostało uznane za narodowe dziedzictwo artystyczne. Zbiory bibliotek zapoczątkowały zasoby Królewskiego i Cesarskiego Muzeum Fizyki i Historii Naturalnej (Royal and Imperial Museum of Physics and Natural History) z m.in. cennymi okazami zielników.

Biblioteka Nauk Społecznych (Social Sciences Library) powstała w roku 1999. Posiada zbiory z zakresu ekonomii, prawa, socjologii i nauk politycznych. Pierwotnie składała się z siedmiu bibliotek. Zostały one scentralizowane w 2004 r. na terenie kampusu Novoli. Biblioteka oferuje ponad 800 stanowisk do nauki. Ze względu na swoje położenie w centrum kampusu cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród czytelników.

Biblioteka Technologiczna (Technology Library) zlokalizowana jest w różnych dzielnicach Florencji. W jej skład wchodzi Biblioteki Rolnictwa, Architektury, Inżynierii (Technology Library: Agriculture, Architecture, Engineering). Pierwsza z nich powstała w 1913 r. w oparciu o zbiory pochodzące z Królewskiego Wyższego Instytutu Leśnego (Royal Higher Institute of Forestry). Z kolei kolekcja Biblioteki Architektury powstała w 1936 r., specjalizuje się głównie w pracach poświęconych Toskanii. Kolekcja Biblioteki Inżynierii z 1972 r. początkowo składała się z darowizn od bibliotek publicznych i prywatnych.

W skład Biblioteki Uniwersytetu we Florencji wchodzi również Biblioteki Nauk Humanistycznych z podziałem na Biblioteki: Pedagogiki, Historii Sztuki, Nauk Humanistycznych, Psychologii (Humanities Library: Education, History of Art, Humanities, Psychology). W swoich zbiorach posiadają prace z XVI, XVII i XVIII w. oraz prywatne archiwa uczonych z XIX i XX w.

Zbiory wszystkich bibliotek liczą łącznie ok. 4 mln woluminów drukowanych, 94 tys. e-czasopism, 284 tys. e-książek. Przy każdej bibliotece zlokalizowana jest wrzutnia na książki.

Il. 1. Wrzutnia na książki
Fot. A. Stach-Siegieńczuk.

Książnice dostępne są wyłącznie dla społeczności akademickiej. Przy wejściu i wyjściu zlokalizowane są bramki, które służą do kontroli ruchu. Dostęp możliwy jest dzięki zeskanowaniu legitymacji lub karty pracownika. W większości bibliotek jest wolny dostęp do zbiorów. Usprawnieniem w ko-

rzystaniu z książek drukowanych są kody QR, które umożliwiają czytelnikom posiadającym odpowiednią aplikację bezpośredni dostęp do ich wersji elektronicznych. Wypożyczać można zbiory opublikowane po roku 1915. Dokonuje się tego tradycyjnie, przy ladzie bibliotecznej lub w przypadku Biblioteki Architektury, Inżynierii, Edukacji i Nauk Społecznych za pośrednictwem SelfCheck.

Il. 2 SelfCheck
Fot. A. Stach-Siegieńczuk.

Istnieje także możliwość rezerwacji wypożyczonych zbiorów. Limit wypożyczeń zależy od statusu czytelnika. Studenci studiów licencjackich mogą wypożyczyć do 20 egzemplarzy na okres 30 dni, z możliwością przedłużenia terminu zwrotu do trzech miesięcy. Studenci studiów magisterskich mają możliwość wypożyczenia 30 pozycji na 60 dni z możliwością zmiany terminu do czterech miesięcy, a pracownicy uczelni 50 książek na 60 dni z możliwością przedłużenia na sześć miesięcy. Zbiory multimedialne są dostępne dla wszystkich użytkowników na okres 7 dni z przedłużeniem do 15.

Kary pieniężne za przetrzymanie książek nie są naliczane. Należy jednak zwracać wypożyczone pozycje w terminie, ponieważ następuje blokada konta bibliotecznego na tyle dni o ile przekroczono termin zwrotu. W przypadku gdy liczba egzemplarzy jest większa niż jeden, każdą taką dodatkową pozycję się sumuje i o tyle dłużej następuje blokada konta.

Biblioteki są otwarte od godzin porannych (8:30), w zależności od typu placówki godziny zamknięcia się różnią. Jest to najczęściej 18:00 i 19:00. W tym czasie dostępny jest dla użytkowników zespół biblioteczny. Poza tymi godzinami dalej można korzystać z placówki. Czytelnie są dostępne do godz. 21:00, w tym czasie biblioteki wykorzystywane są głównie do pracy własnej.

Książnice różnią się pod względem architektonicznym. Te w nowszych budynkach są nowoczesne, wielopiętrowe z wieloma miejscami do pracy. Na ich tle wyróżniają się odrestaurowane czytelnie np. przy Bibliotece Architektury, które są jednopiętrowe. W tych czytelniach sufity udekorowane są fantastycznymi freskami.

II. 3. Biblioteka Nauk Ścisłych
Fot. A. Stach-Siegieńczuk.

II. 4. Czytelnia w Bibliotece Architektury
Fot. A. Stach-Siegieńczuk.

W wielu miejscach czytelni są dostępne kody QR umożliwiające studentom dostęp do informacji na temat m.in. kursów prowadzonych przez bibliotekarzy (dotyczą np. information literacy, obsługi baz danych czy programu Zotero², dostępne są one w formie stacjonarnej, ale również za pośred-

---

² Darmowe narzędzie służące do zarządzania bibliografią.

nictwem platformy Moodle). Biblioteka kładzie duży nacisk na komunikację z użytkownikami za pomocą social mediów, zwłaszcza [Facebooka](#) i [Instagrama](#). W tym celu utworzono dwa zespoły, które są odpowiedzialne za zamieszczanie postów na tych platformach. Bibliotekarze również intensywnie promują zasoby biblioteki, organizując wystawy na terenie budynku, ale również tworząc wystawy wirtualne ([Virtual Exhibitions](#)), poświęcone np. miesięcznikowi „Wendingen” czy pracom włoskiego botanika Piera Antonio Micheli.

Podczas pięciodniowego, intensywnego szkolenia zapoznano nas z pracą m.in. Bibliotek Nauk Ścisłych, Architektury czy Antropologii i Botaniki. Omówiono pracę Wypożyczalni Międzybibliotecznej, podkreślając ważną rolę, jaką pełni system Alma w jej sprawnej obsłudze. Korzystanie z usług tego działu jest płatne³. Jeśli biblioteka ma podpisaną umowę z uczelnią, z której wypożyczane są zbiory, czytelnik nie ponosi opłat za usługę. Zamówione materiały są dostarczane do biblioteki drogą elektroniczną lub kurierem (we wtorki i czwartki).

Il. 5 Biblioteka Antropologii
Fot. A. Stach-Siegieńczuk.

Podczas szkolenia zaprezentowano również działalność repozytorium [FLORE](#) (FLOrence REsearch), które gromadzi, dokumentuje i przechowuje informacje o dorobku naukowym uczelni. Zdeponowane są tam dokumenty opublikowane od roku 1950⁴. W latach 2020–2023 zarejestrowano

---

³ Przykładowy koszt dla społeczności akademickiej 10,5 € za książkę z terytorium Włoch, 13€ do 26€ z zagranicy. Artykuły od 4€ do 10,5€. Płatność dokonywana za pośrednictwem gotówki lub karty kredytowej w systemie IRIS.

⁴ Dane wprowadzane są przez autorów publikacji.

ok. 28 tys. prac. Obecnie w repozytorium znajduje się ponad 231 tys. publikacji, w tym ponad 131 tys. artykułów, 36 tys. materiałów konferencyjnych, ok. 9 tys. książek, ponad 3 tys. rozpraw doktorskich.

W ostatnim dniu szkolenia oprowadzono nas po [Muzeum Historii Naturalnej](#) (Natural History Museum), które jest częścią uniwersytetu. Zostało ono założone w XVIII w. i jest jednym z najstarszych i największych w Europie muzeów historii naturalnej. Zbiory liczące ponad 10 mln okazów poświęcone są m.in. botanice, farmacji czy mineralogii. Uwagę zwracają zwłaszcza zbiory dotyczące antropologii kulturowej, w skład której wchodzi stroje, narzędzia oraz całe domostwa m.in. ludów Amazonii.

Szkolenie w bibliotekach Uniwersytetu we Florencji było bardzo intensywne i pozwoliło zapoznać się z wieloma aspektami i specyfiką ich pracy. Biblioteka Uniwersytecka we Florencji od 2017 r. korzysta z systemu Alma, który jest również wdrażany w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej od końca roku 2022. Wieloletnie doświadczenie włoskich bibliotekarzy pozwoliło na zapoznanie się z różnymi aspektami funkcjonowania systemu i jego wykorzystania w wielu obszarach działalności biblioteki. Wymiana opinii i uwag z codziennej pracy w systemie Alma była bardzo cennym doświadczeniem. Z kolei dzięki prezentacjom pozostałych bibliotekarzy, biorących udział w szkoleniu Erasmus+, można było dodatkowo poznać specyfikę i działalność placówek w Grecji i Turcji. Szkolenie było doskonałą możliwością wymiany międzynarodowych doświadczeń.

Wyjazdy organizowane w ramach programu Erasmus+ to nie tylko nauka i wymiana doświadczeń zawodowych, to również okazja do spotkań z historią i kulturą danego miasta. Florencja ma pod tym względem wiele do zaoferowania. Jest miastem bogatym w obiekty historyczne, takie jak katedra Santa Maria del Fiore czy kościół Santa Croce, także w dzieła sztuki, czego przykładem jest obraz Sandro Botticelliego „Narodziny Wenus” czy rzeźba Michała Anioła „Dawid”. Florencja zapewnia wiele atrakcji turystycznych i miejsc, które koniecznie trzeba zobaczyć, jak np. oszałamiającą panoramę miasta z tarasu widokowego na Piazza le Michelangelo. Bardzo sobie cenię możliwość odbycia stażu w tym pięknym miejscu, którego atrakcje, pomimo krótkiego pobytu, udało się choć w części zobaczyć.